

KARTA KURSU

Nazwa	Językoznawstwo ogólne
Nazwa w j. ang.	General linguistics

Koordynator	Dr hab., prof. UKEN Ewa Horyń	Zespół dydaktyczny
		Katedra Języka Polskiego, Lingwistyki Kulturowej i Komunikacji Społecznej
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zaznajomienie studentów z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi językoznawstwa ogólnego, elementami badań językoznawczych oraz najważniejszymi kierunkami w językoznawstwie współczesnym.
Wykład prowadzony jest w języku polskim.

Warunki wstępne

Wiedza	Student ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego.
Umiejętności	
Kursy	

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 – Student ma świadomość miejsca językoznawstwa wśród innych nauk.	K_W02, K_W03
	W02 – Student posiada wiedzę o systemie języka i jego realizacji w mowie i piśmie.	K_W02, K_W03
	W03 – Student ma pogłębioną wiedzę na temat historii językoznawstwa, szkół badawczych, a także głównych kierunków współczesnej lingwistyki.	K_W02, K_W03

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 – Student potrafi rozpoznać różne ujęcia teoretyczne i związane z nimi terminologie oraz metody badawcze.	K_U01, K_U06
	U02 – Student posiada umiejętność swobodnego posługiwania się podstawową terminologią językoznawczą.	K_U01, K_U06
	U03 – Student umie czytać, rozumieć i streszczać teksty naukowe.	K_U01, K_U06

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 – Student ma świadomość wartości językoznawstwa ogólnego dla badań naukowych.	K_K01
	K02 – Student docenia rolę języka jako nośnika kultury.	K_K01
	K03 – Student rozumie potrzebę ustawicznego poszerzania wiedzy, jej aktualizowania.	K_K02

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E

Liczba godzin	30						

Opis metod prowadzenia zajęć

- Wykład informacyjny z elementami wykładu konwersatoryjnego (z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych).
- Zadania w formie quizów.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium zaliczeniowe
W01													X
W02													X
W03													X
U01													X
U02													X
U03													X
K01													X
K02													X
K03													X

Kryteria oceny	Pisemne kolokwium zaliczeniowe obejmujące wiedzę z wykładów (w formie testu). Zaliczenie zadań w formie quizów (2). Obecność na wykładzie.
----------------	---

Uwagi	Wykład jest obowiązkowy (obecność obowiązkowa). Kurs może być realizowany w formie zdalnej w aplikacji Teams. Wymagania w przypadku zajęć zdalnych: dostęp do komputera/laptopa oraz Internetu, mikrofonu i kamery.
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

- 1/2. Przedmiot i zadania językoznawstwa; cele i zadania językoznawstwa ogólnego. Lingwistyka wśród innych nauk. Pogranicza językoznawstwa (np.: etnolingwistyka, psycholingwistyka, neurolingwistyka, socjolingwistyka, biolingwistyka).
3. Typologie języków.
4. Wprowadzenie do naukowego badania języka; język jako system znaków. Pojęcie znaku językowego, znaki naturalne i konwencjonalne. Cechy istotne języka naturalnego.
5. Funkcje języka i wypowiedzi.
6. Budowa systemu językowego – podsystem fonologiczny, morfologiczny, składniowy, leksykalno-semantyczny.
7. Prądy naukowe inspirujące rozwój lingwistyki w XIX w.: biologizm, ewolucjonizm i psychologizm.
8. Teoria Wilhelma von Humboldta.
9. Szkoła młodogramatyczna.
10. Szkoła kazańska i wybitni językoznawcy polscy.
11. Lingwistyka strukturalna w XX w. w Europie (szkoły: genewska, praska i kopenhaska).
12. Strukturalizm amerykański – twórcy i założenia.
13. Koncepcja lingwistyczna w ujęciu N. Chomsky'ego.
14. Elementy pragmalingwistyki (podstawowe składniki sytuacji komunikacyjnej; znaczenie systemowe a znaczenie pragmatyczne wypowiedzi; teoria aktów mowy; klasyfikacje aktów mowy według Austina i według Searle'a; reguły konwersacyjne Grice'a i sposoby ich naruszania; teoria implikatur konwersacyjnych).
15. Elementy językoznawstwa historycznego (zmiana językowa; źródła i przyczyny zmian językowych; metody badań diachronicznych).

Wykaz literatury podstawowej

- Bobrowski I., *Zaproszenie do językoznawstwa*, Kraków 1998.
- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*, red. K. Polański, Wrocław 1993.
- Fisiak J., *Wstęp do współczesnych teorii lingwistycznych*, Warszawa 1975.
- Grzegorzczukowa R., *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 2007.
- Heinz A., *Dzieje językoznawstwa w zarysie*, Warszawa 1978.
- Lachur C., *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Opole 2004.
- Lyons J., *Wstęp do językoznawstwa*, Warszawa 1975.
- Łuczyński E., Maćkiewicz J., *Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia*, Gdańsk 2005.
- Mańczak W., *Problemy językoznawstwa ogólnego*, Warszawa-Wrocław-Kraków 1996.
- Milewski T., *Teoria, typologia i historia języka*, Kraków 1993.
- Weinsberg A., *Językoznawstwo ogólne*, Warszawa 1983.

Wykaz literatury uzupełniającej

- Aitchison J., *Ssak, który mówi. Wstęp do psycholingwistyki*, Warszawa 1991.
- Aitchison J., *Ziarna mowy: początki i rozwój języka*, Warszawa 2002.
- Anusiewicz J., *Lingwistyka kulturowa. Zarys problematyki*, Wrocław 1994.
- Cepik J., *Jak człowiek nauczył się pisać*, Warszawa 1987.
- Furdal A., *Językoznawstwo otwarte*, wyd. 3. poprawione i uzupełnione, Wrocław 2000.
- Grabias S., *Język w zachowaniach społecznych*, wyd. 4. poprawione, Lublin 2019.
- Grzegorzczukowa R., *Język w służbie myśli. Szkice z dziejów polskiego słownictwa*, Warszawa 2021.

Helbig G., *Dzieje językoznawstwa nowożytnego*, Wrocław 1982.

Jurkowski M., *Od wieży Babel do języka kosmitów. O językach sztucznych, uniwersalnych i międzynarodowych*. Białystok 1986.

Kania S., Tokarski J., *Zarys leksykologii i leksykografii polskiej*, Warszawa 1984.

Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa, red. E. Tabakowska, Kraków 2001.

Kurcz I., *Język a psychologia. Podstawy psycholingwistyki*, Warszawa 1992.

Lyons J., *Semantyka*, t. 1, Warszawa 1984, t. 2, Warszawa 1989.

Majewicz A., *Języki świata i ich klasyfikowanie*, Warszawa 1989.

Mecner P., *Elementy gramatyki umysłu : od struktur składowanych do minimalizmu*, Kraków 2007.

Metodologie językoznawstwa. Od dialektologii do dialektyki, red. P. Stalmaszczyk, Łódź 2015.

Milewski T., *Językoznawstwo*, Warszawa 1975.

Milewski T., *Z zagadnień językoznawstwa ogólnego i historycznego*, Warszawa 1969.

Paveau M. A., *Wielkie teorie językoznawcze. Od językoznawstwa historyczno-porównawczego do pragmatyki*, Kraków 2009.

Perlin J., *Metodologia językoznawstwa diachronicznego*, Warszawa 2004.

Podstawy biolingwistyki, red. P. Stalmaszczyk, Łódź 2023.

Przybylska R., *Wstęp do nauki o języku polskim, Podręcznik dla szkół wyższych*, Kraków 2003.

Tabakowska E., *Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego*, Kraków 1997.

Whorf B., *Język, myśl, rzeczywistość*, Warszawa 1982.

Współczesny język polski, red. J. Bartmiński, Lublin 2001.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	-
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym (według potrzeby)	2
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	40
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	48
Ogółem bilans czasu pracy		120
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4